

**UCHWAŁA NR XXII/149/2026
RADY GMINY WIJEWO**

z dnia 28 stycznia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030.**

Na podstawie art. 18, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025r., Poz.1153) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2009r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1673), Rada Gminy uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wijewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1
do Uchwały nr XXII/149/2026
Rady Gminy Wijewo
z dnia 28 stycznia 2026r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2026-2030**

I. Wstęp

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym, tworzy się „Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Wijewo na lata 2026 – 2030”, zwany dalej Programem.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy, a zwłaszcza osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej oraz przedstawicieli innych instytucji i służb pracujących z osobami doznającymi przemocy domowej.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swój charakterystyczny wyznacznik, chociaż wiele elementów jest wspólnych, chociażby fakt, że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste osoby doznającej przemocy i jest intencjonalna.

Przemoc domowa ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, oraz zaniedbanie. Osobami doznającymi przemocy są na ogół kobiety i dzieci, choć na uwagę zasługuje również przemoc w stosunku do osób niepełnosprawnych oraz starszych.

Przemoc domowa jest problemem niezdeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym. Dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania, poziomu wykształcenia i statusu społecznego. Istotne zatem jest dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doznających przemocy odpowiedniego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Zjawisko przemocy domowej dotykające społeczność lokalną, jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie winno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji działających w środowisku. Pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologowie, policjanci, kuratorzy, lekarze działają każdy w innej dziedzinie i mają do czynienia z innym aspektem zjawiska przemocy domowej, a działając wspólnie przyczyniają się do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze pomocy wewnątrzrodzinnej.

Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu stwarza szanse stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz znacznego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych tego warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych oraz scalenie środowiska przy jego realizacji.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Przemocą domową na gruncie psychologii określa się „ każde działanie lub rażące zaniedbanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne lub psychiczne”. Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców jak i starszych członków rodziny.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1673), przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że ;

- **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym, świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy,
- **siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, osoba stosująca przemoc jest silniejsza, a osoba doznająca przemocy jest słabsza,
- **narusza prawa i dobra osobiste** – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- **powoduje cierpienie i ból** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody, a doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy domowej:

1. przemoc fizyczna - obejmuje działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

2. przemoc psychiczna - jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych: poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokorzenia, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.

3. przemoc seksualna - działa w obszarze zachowań seksualnych, naruszających intymność pożycia, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, wymuszanie zachowań seksualnych z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych itp.

4. przemoc ekonomiczna - dotyczy warunków materialnych, polega na uzależnieniu osoby doznającej przemocy od statusu materialnego osoby stosującej przemoc, niezaspokajaniu materialnych potrzeb rodziny, odbieraniu zarobionych pieniędzy, uniemożliwianiu podjęcia pracy zawodowej, zmuszaniu do pracy bez wynagrodzenia itp.

5. zaniedbanie - najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. Odrzucenie

emocjonalne dziecka, brak zainteresowania jego rozwojem, problemami, zdrowiem i higieną

III. Założenia programu

Osoby doznające przemocy wymagają wszechstronnej pomocy, bardzo istotna jest ścisła współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomaganiem osobom doznającym przemocy i osobom stosującym przemoc domową. W związku z powyższym istnieje konieczność scentralizowania działań pomiędzy pracownikami socjalnymi, policją, pedagogiem, nauczycielami, służbą zdrowia oraz prokuraturą i sądem. Wiodącym założeniem Programu jest minimalizacja zjawiska przemocy domowej w gminie Wijewo poprzez stworzenie sprawnego systemu monitorowania i pomocy osobom doznającym przemocy oraz osobom stosującym przemoc domową, a także edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy domowej. Celem Programu jest zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy oraz promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1673)
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r., poz.2151),
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 1214)
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j Dz.U.2023.2809)
- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j Dz. U. z 2025r. Poz. 383),
- 6) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2025r. Poz.46)
- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j Dz. U. z 2023r., poz. 1939)
- 8) Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

IV. Adresaci programu

- a) osoby doznające przemocy domowej,
- b)osoby stosujące przemoc domową,
- b) rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci,
- c) przedstawiciele instytucji i służb pracujących z dziećmi,
- d) przedstawiciele władz lokalnych,
- e) społeczeństwo.

V. Cele programu

Celem głównym gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej jest podejmowanie wszelkich działań wśród społeczności lokalnej na terenie Gminy Wijewo na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele szczegółowe gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej to:

- 1) wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna dla osób doznających przemocy domowej – dzieci i członków rodzin dotkniętych przemocą domową,
- 2) ochrona zdrowia i życia osób doznających przemocy domowej,
- 3) systematyczne zwiększanie dostępności działań interwencyjnych,
- 4) systematyczne poszerzanie wiedzy społeczności lokalnej oraz służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem,
- 5) wspieranie osób doznających przemocy w sytuacjach kryzysowych,
- 6) zapewnienie, w miarę możliwości, profesjonalnej pomocy dla osób stosujących przemoc (porady psychologa, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy, terapia),
- 7) ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród dzieci i młodzieży,
- 8) podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania i zmniejszania skali zjawiska przemocy domowej.

VI. Realizatorzy programu

Realizatorami programu są podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej ;

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wijewie,
- Zespół Dzielnicy w Wijewie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wijewo,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sanatio” w Wijewie,
- Zespół Pielęgniarek „Opieka” w Wijewie
- Samorządowe Przedszkole w Wijewie
- Zespół Szkół im. Powstańców Wlkp. w Brennie,
- Szkoła Podstawowa im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Wijewie,
- Prokuratura Rejonowa w Lesznie,
- Sąd Rejonowy w Lesznie – Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

VII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

- 1.Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
- 2.Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
- 3.Kompleksowa współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią.

4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów.
5. Silne więzi rodzinne, chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VIII. Etapy realizacji programu

„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030” przewiduje realizację zadań ujętych w następujących obszarach;

- 1) stałe usprawnianie działań lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) upowszechnianie na terenie gminy informacji na temat form pomocy, instytucji pomocowych, telefonów zaufania.
- 3) podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie przemocy domowej.

Szczegółowy plan działań

lp	ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY DZIAŁAŃ
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia członkom rodzin doznających przemocy	- interwencja kryzysowa, - praca socjalna i terapeutyczna, - poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne, - procedura „Niebieska Karta”	- zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - zakłady opieki zdrowotnej, - szkoły, - Policja, - Sąd, - Prokuratura, - GKRPA
2.	Ochrona osób doznających przemocy przed dalszą agresją i przemocą.	- odizolowanie osoby stosującej przemoc - wydanie zakazu kontaktowania się z osobami pokrzywdzonymi, - udzielenie schronienia i pomocy osobom dotkniętym przemocą. - wydanie przez policję zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy lub/i nakazu opuszczenia przez	- Prokuratura, - GOPS, - placówki działające na rzecz osób doznających przemocy w powiecie, województwie i w kraju. - Policja

		osobę stosującą przemoc wspólnie zajmowanego lokalu	
3.	Korekcja postaw i zachowań podejmowanych przez osoby stosujące przemoc.	-konsekwentne stosowanie procedur dot. motywowania do leczenia i zobowiązania do leczenia odwykowego - motywowanie sprawców do uczestniczenia w zajęciach korekcyjno - edukacyjnych - realizacja zajęć korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w zakresie radzenia sobie ze złością, agresją	- GKRPA, Sąd, Policja - Policja, GOPS, GKRPA -PCPR
4.	Zwiększenie skuteczności działań osób oraz instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy domowej	- szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - praca zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, - współpraca instytucji	- wszyscy realizatorzy programu
5.	Systematyczna diagnoza i monitoring zjawiska przemocy domowej w środowisku lokalnym	- analiza danych dotyczących zjawiska przemocy domowej na terenie gminy, - systematyczne kontakty z innymi instytucjami realizującymi działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej
6.	Systematyczne poszerzanie wiedzy środowiska lokalnego (edukacja społeczna) na temat zjawiska przemocy domowej i jego skutków w celu zmiany postaw społecznych wobec przemocy domowej	- prowadzenie kampanii społecznej, - uczestniczenie w kampaniach ogólnopolskich, - prowadzenie prelekcji, akcji w szkole, przedszkolach, świątlicach itp	- zespół interdyscyplinarny we współpracy z GKRPA, GOPS, Policją i placówkami oświatowymi na terenie gminy.

IX. Zasady pomocy

Najważniejsze zasady, którymi należy kierować się pomagając osobom doznającym przemocy to;

- bezpieczeństwo i autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.

Ponieważ przemoc fizyczna może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć, istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań w rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy domowej. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej.

Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa

X. Spodziewane efekty

1. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy domowej.
2. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą domową na terenie gminy.
3. Diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy domowej na terenie gminy.
4. Stworzenie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Zwiększenie dostępności i skuteczności działania instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.
6. Minimalizacja zjawiska przemocy domowej na terenie gminy.
7. Zmniejszenie bezradności osób doznających przemocy domowej.
8. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz pomagającym osobom doznającym przemocy.
9. Korekcja postaw i zachowań podejmowanych przez osoby stosujące przemoc.
10. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy domowej i sposobie radzenia sobie z tym problemem.

XI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla Gminy Wijewo są środki własne gminy- zaplanowane w budżecie GOPS w Wijewie na realizację zadań własnych.

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XXII/149/2026

Rady Gminy Wijewo

z dnia 28 stycznia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz.1673) nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. W związku z tym konieczne jest podjęcie przez Radę Gminy tej uchwały.